

Vademecum głównego księgowego jednostki finansów publicznych + wzory do pobrania

Wydanie 3.

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

**Część I. Planowanie, odpowiedzialność
oraz zasady gospodarowania środkami
publicznymi obowiązujące w sektorze
publicznym**

Waldemar Witalec

Rozdział I. Uchwała budżetowa jednostki samorządu terytorialnego jako dokument determinujący plan finansowy jednostek i zakładów budżetowych i dokonywanie w nim zmian

1. Uchwała budżetowa jako podstawa gospodarki finansowej jednostki samorządu terytorialnego

Gospodarkę finansową JST stanowi – najogólniej rzecz ujmując – zespół czynności o charakterze faktycznym i prawnym związanych z pozyskiwaniem środków pieniężnych z różnych tytułów i ich wykorzystywaniem w celu realizacji określonych zadań tej jednostki. Z uwagi na różnorodność oraz złożoność tych czynności ich prawidłowa realizacja wymaga odpowiedniego zorganizowania. Temu celowi służy przede wszystkim uchwała budżetowa, która co do zasady powinna obejmować całość gospodarki finansowej JST w roku budżetowym, który jest tożsamy z rokiem kalendarzowym. Jest to dokument autoryzowany przez organ stanowiący JST, który uzasadnia podjęcie czynności składających się na gospodarkę finansową tej jednostki w danym roku oraz wskazuje na legalność tych czynności.

Uchwała budżetowa obejmuje budżet JST oraz załączniki. Budżet JST stanowi roczny plan dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów tej jednostki (art. 211 ust. 1 i 5 FinPubU). Ujęte w budżecie JST dochody oraz przychody stanowią prognozy ich wielkości, natomiast ujęte w nim wydatki oraz łączne rozchody stanowią nieprzekraczalny

limit (art. 52 ust. 1 FinPubU). Wydatki publiczne mogą być ponoszone na cele i w wysokościach ustalonych w uchwale budżetowej JST (art. 44 ust. 1 pkt 2 FinPubU).

W uchwale budżetowej określa się m.in. (art. 212 ust. 1 FinPubU):

- 1) łączną kwotę planowanych dochodów budżetu JST, z wyodrębnieniem dochodów bieżących i majątkowych,
- 2) łączną kwotę planowanych wydatków budżetu JST, z wyodrębnieniem wydatków bieżących i majątkowych,
- 3) kwotę wydatków na spłatę przypadających w danym roku budżetowym, zgodnie z zawartą umową, wymagalnych zobowiązań z tytułu udzielonych przez JST poręczeń i gwarancji,
- 4) szczególne zasady wykonywania budżetu JST w roku budżetowym, wynikające z ustaw innych niż FinPubU,
- 5) uprawnienia jednostki pomocniczej do prowadzenia gospodarki finansowej w ramach budżetu gminy.

W planie dochodów budżetu JST wyszczególnia się, w układzie działów klasyfikacji budżetowej, planowane kwoty dochodów bieżących i dochodów majątkowych według ich źródeł. Organ stanowiący JST może ustalić przy tym większą szczegółowość planu dochodów budżetu w uchwale w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej (art. 235 ust. 1 i 4 FinPubU).

W planie wydatków budżetu JST wyszczególnia się, w układzie działów i rozdziałów klasyfikacji budżetowej, planowane kwoty wydatków bieżących i wydatków majątkowych. Organ stanowiący JST może ustalić przy tym większą szczegółowość planu wydatków budżetu w uchwale w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej (art. 236 ust. 1 i 5 FinPubU).

W planie wydatków bieżących wyodrębnia się, w układzie działów i rozdziałów, planowane kwoty wydatków bieżących, w szczególności na (art. 236 ust. 3 FinPubU):

- 1) wydatki jednostek budżetowych, w tym na:
 - a) wynagrodzenia i składki od nich naliczane,
 - b) wydatki związane z realizacją ich statutowych zadań;
- 2) dotacje na zadania bieżące;
- 3) świadczenia na rzecz osób fizycznych;
- 4) wydatki na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 FinPubU, w części związanej z realizacją zadań JST;
- 5) wypłaty z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez JST, przypadające do spłaty w danym roku budżetowym;
- 6) obsługę długu JST.

W uchwale budżetowej organ stanowiący JST może upoważnić zarząd m.in. do przekazania niektórych uprawnień do dokonywania przeniesień planowanych wydatków innym jednostkom organizacyjnym JST (art. 258 ust. 1 pkt 2 FinPubU).

W planie dochodów i wydatków budżetu JST określa się także dochody i wydatki finansowane z tych dochodów, związane ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu jednostki wynikającymi z ustaw innych niż FinPubU (art. 237 ust. 1 FinPubU). Szczególne zasady wykonywania budżetu JST wynikające z ustaw (w szczególności AlkU,

PrOchrŚrod, CzystGmU, PublTranspZbU, OchrGrU, OdpadyU) charakteryzują się tym, że dochody z określonych źródeł są przeznaczone na realizację konkretnych zadań lub celów. Oznacza to, że wydatki przeznaczone na realizację zadań lub celów, które są finansowane z określonych źródeł dochodów, powinny być ustalone w uchwale budżetowej w kwotach odpowiadających wysokości planowanych dochodów z tych źródeł. Dochody i wydatki finansowane z tych dochodów, związane ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu jednostki wynikającymi z ustaw innych niż FinPubU, określone w uchwale budżetowej, stanowią wyjątek od zasady, że środki publiczne pochodzące z poszczególnych tytułów nie mogą być przeznaczane na finansowanie imiennie wymienionych wydatków (art. 42 ust. 2 FinPubU).

W planie dochodów i wydatków budżetu JST wyodrębnia się dochody i wydatki związane z realizacją (art. 237 ust. 2 FinPubU) zadań:

- 1) z zakresu administracji rządowej i innych zleconych JST odrębnymi ustawami,
- 2) wykonywanych na mocy porozumień z organami administracji rządowej,
- 3) realizowanych w drodze umów lub porozumień między JST.

W załącznikach do uchwały budżetowej zamieszcza się (art. 214 FinPubU):

- 1) zestawienie planowanych kwot dotacji udzielanych z budżetu JST,
- 2) plan dochodów określonych w uchwale przez organ stanowiący JST gromadzonych na wydzielonym rachunku dochodów przez SJB prowadzące działalność określoną w PrOśw oraz wydatków nimi finansowanych,
- 3) plany przychodów i kosztów SZB.

Plany dochodów gromadzonych na wydzielonym rachunku bankowym przez SJB prowadzące działalność określoną w PrOśw i wydatków nimi finansowanych, ujęte w załączniku do uchwały budżetowej, stanowią prognozę gromadzonych dochodów, a w zakresie wydatków – nieprzekraczalny limit, oraz stanowią podstawę gospodarki finansowej. Przepisy prawa powszechnie obowiązującego nie określają, w jakiej szczegółowości klasyfikacji budżetowej, czyli z zastosowaniem jakich podziałek określonych w przepisach o klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi powinny być ujęte kwoty dochodów gromadzone na wydzielonym rachunku i kwoty wydatków nimi finansowane, przyjęte zarówno w projekcie uchwały budżetowej, jak i w samej uchwale. W praktyce będzie ona wynikać ze szczegółowości tych kwot dochodów i wydatków przyjętej w konkretnym projekcie uchwały budżetowej przez organ wykonawczy lub ze szczegółowości określonej przez organ stanowiący JST w uchwale w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej, jeśli organ stanowiący postanowi o określeniu ich szczegółowości w tej uchwale (art. 234 pkt 1 FinPubU).

Zestawienie planowanych kwot dotacji udzielanych z budżetu JST sporządza się w podziale na dotacje dla JSFP i dotacje dla jednostek spoza sektora finansów publicznych. W zestawieniu tym wyodrębnia się również dotacje przedmiotowe, podmiotowe i celowe związane z realizacją zadań JST (art. 214 pkt 1 i art. 215 FinPubU).

Jeśli chodzi o plany przychodów i kosztów SZB zamieszczane w załączniku lub załącznikach do uchwały budżetowej, to przepisy prawa powszechnie obowiązującego nie określają również w tym przypadku, w jakiej szczegółowości klasyfikacji budżetowej powinny

być ujęte kwoty przychodów i kosztów SZB w tej uchwale. W praktyce więc będzie ona również wynikać z projektu uchwały budżetowej albo uchwały w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej¹.

2. Plan finansowy samorządowej jednostki budżetowej jako podstawa gospodarki finansowej tej jednostki

Zgodnie z art. 11 FinPubU samorządowe jednostki budżetowe (SJB) stanowią jednostki organizacyjne SFP, które nie posiadają osobowości prawnej. Działają w imieniu i na rachunek JST, której podlegają, pokrywając swoje wydatki bezpośrednio z budżetu tej jednostki, a pobrane dochody odprowadzają na rachunek dochodów tego budżetu. Realizują część zadań nadrzędnej JST na podstawie swojego planu finansowego obejmującego plan dochodów i wydatków SJB. Plan finansowy SJB jest dokumentem autoryzowanym przez kierownika tej jednostki. Daje on uzasadnienie do podjęcia czynności składających się na gospodarkę finansową SJB oraz wskazuje na legalność tych czynności. Ujęte w planach finansowych SJB dochody stanowią prognozy ich wielkości, a ujęte w tych planach wydatki stanowią nieprzekraczalny limit. Wydatki publiczne mogą być ponoszone na cele i w wysokościach ustalonych w planie finansowym SJB. Kierownik SJB może, w celu realizacji zadań, zaciągać zobowiązania pieniężne, w tym zobowiązania zaliczane do tytułu dłużnego, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 2 FinPubU, inne niż kredyt i pożyczka, do wysokości kwot wydatków określonych w zatwierdzonym planie finansowym tej jednostki (art. 261 FinPubU). W planie finansowym SJB będącej urzędem JST (urzędem marszałkowskim, starostwem powiatowym, urzędem gminy) ujmuje się wszystkie wydatki budżetowe nieujęte w planach finansowych innych SJB, w tym wydatki związane z funkcjonowaniem organu stanowiącego i zarządu JST (art. 249 ust. 3 FinPubU).

W planie finansowym tej SJB ujmuje się także (art. 249 ust. 4 FinPubU):

- 1) dotacje dla SZB,
- 2) dotacje i środki przekazywane na rzecz innych JST i ich związków,
- 3) pozostałe dotacje nieujęte w planie finansowym SJB, innej niż urząd JST,
- 4) płatności oraz składki wpłacane na rzecz instytucji krajowych i zagranicznych.

W planie finansowym SJB, innej niż urząd JST, mogą być ujmowane dotacje związane z realizacją programów operacyjnych oraz inne dotacje, w tym udzielane na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadania publicznego organizacjom pozarządowym, o których mowa w art. 3 ust. 2 PożPubWolontU, oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 PożPubWolontU (art. 249 ust. 5 FinPubU).

¹ Wprawdzie z § 36 ust. 1 GospFinR można wysnuć wniosek, że szczegółowość kwot przychodów i kosztów przyjęta w projekcie uchwały budżetowej powinna wynikać z uchwały organu stanowiącego podjętej na podstawie art. 234 FinPubU, jednakże obowiązek określenia szczegółowości w tej uchwale dotyczy wprost jedynie projektu budżetu JST, a nie innych elementów projektu uchwały budżetowej, w tym szczególności planów przychodów i kosztów SZB. Zatem określenie przez organ stanowiący JST w uchwale w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej szczegółowości kwot przychodów i kosztów SZB wprowadzonej w projekcie uchwały budżetowej należy traktować, zdaniem autora, jako możliwość, a nie jako obowiązek.

W przypadku podjęcia przez organ stanowiący uchwały określającej w szczególności (art. 223 ust. 2 FinPubU):

- 1) SJB prowadzące działalność określoną w PrOśw, które gromadzą dochody na wydzielonym rachunku bankowym,
- 2) źródła, z których dochody są gromadzone na tym rachunku,
- 3) przeznaczenie dochodów, z tym że dochody wraz z odsetkami nie mogą być przeznaczone na finansowanie wynagrodzeń osobowych,
- 4) sposób i tryb sporządzania planu finansowego dochodów i wydatków nimi finansowanych, dokonywania zmian w tym planie oraz ich zatwierdzania

– wydatki z wydzielonego rachunku bankowego mogą być dokonywane przez SJB prowadzące działalność określoną w PrOśw do wysokości kwot zgromadzonych dochodów, w ramach planu finansowego.

Samorządowe jednostki budżetowe prowadzące działalność określoną w PrOśw gromadzą na wydzielonym rachunku bankowym dochody określone w uchwale przez organ stanowiący JST, pochodzące w szczególności (art. 223 ust. 1 FinPubU):

- 1) ze spadków, zapisów i darowizn w postaci pieniężnej na rzecz SJB,
- 2) z odszkodowań i wpłat za utracone lub uszkodzone mienie będące w zarządzie albo użytkowaniu SJB,
- 3) z działalności polegającej na świadczeniu usług w ramach kształcenia zawodowego – w przypadku SJB prowadzących kształcenie zawodowe.

W przypadku SJB prowadzących działalność określoną w PrOśw w zakresie kształcenia zawodowego dochody gromadzone ze spadków, zapisów i darowizn w postaci pieniężnej przekazywanych na cele kształcenia zawodowego oraz z tytułu działalności polegającej na świadczeniu usług w ramach kształcenia zawodowego są przeznaczane na cele kształcenia zawodowego realizowanego przez te jednostki (art. 223 ust. 3 FinPubU).

Gospodarka finansowa tych SJB prowadzona w ramach wydzielonego rachunku bankowego stanowi odstępstwo od zasady finansowania brutto. Ujęte w planach finansowych dochodów i wydatków nimi finansowanych SJB prowadzących działalność określoną w PrOśw dochody stanowią prognozy ich wielkości, a wydatki – nieprzekraczalny limit. Wydatki z wydzielonego rachunku mogą być dokonywane do wysokości kwot zgromadzonych dochodów, w ramach planu finansowego dochodów gromadzonych na tym rachunku i wydatków nimi finansowanych (art. 223 ust. 4 FinPubU). W wydatkach planów finansowych dochodów i wydatków nimi finansowanych SJB prowadzących działalność określoną w PrOśw nie mogą być określone wydatki na wynagrodzenia osobowe pracowników tych jednostek.

3. Roczny plan finansowy samorządowego zakładu budżetowego jako podstawa gospodarki finansowej tego zakładu

Zgodnie z art. 15 FinPubU samorządowe zakłady budżetowe (SZB) stanowią jednostki organizacyjne SFP, które nie posiadają osobowości prawnej. Działają w imieniu

i na rachunek JST, której podlegają, pokrywając koszty swojej działalności z przychodów własnych. Realizują część zadań własnych nadrzędnej JST odpłatnie na podstawie rocznego planu finansowego obejmującego przychody, w tym dotacje z budżetu JST, koszty i inne obciążenia, stan środków obrotowych, stan należności i zobowiązań na początek i koniec okresu oraz rozliczenia z budżetem JST.

Samorządowe zakłady budżetowe mogą wykonywać zadania własne JST w zakresie (art. 14 FinPubU):

- 1) gospodarki mieszkaniowej i gospodarowania lokalami użytkowymi,
- 2) dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego,
- 3) wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz,
- 4) lokalnego transportu zbiorowego,
- 5) targowisk i hal targowych,
- 6) zieleni gminnej i zadrzewień,
- 7) kultury fizycznej i sportu, w tym utrzymywania terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych,
- 8) pomocy społecznej, reintegracji zawodowej i społecznej oraz rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,
- 9) utrzymywania różnych gatunków egzotycznych i krajowych zwierząt, w tym w szczególności prowadzenia hodowli zwierząt zagrożonych wyginięciem, w celu ich ochrony poza miejscem naturalnego występowania,
- 10) cmentarzy.

Roczny plan finansowy jest dokumentem autoryzowanym przez kierownika SZB. Uzasadnia on podjęcie czynności składających się na gospodarkę finansową SZB oraz wskazuje na legalność tych czynności. Samorządowe zakłady budżetowe jako JSFP mogą zaciągać zobowiązania do sfinansowania w danym roku do wysokości wynikającej z planu kosztów zakładu, pomniejszonej o wydatki na wynagrodzenia i uposażenia, składki na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy, inne składki i opłaty obligatoryjne oraz płatności wynikające z zobowiązań zaciągniętych w latach poprzednich (art. 46 ust. 1 FinPubU).

4. Wielkości określone w projekcie uchwały budżetowej a projekt planu finansowego samorządowej jednostki budżetowej

W terminie do 15 listopada roku poprzedzającego rok budżetowy zarząd JST sporządza i przedkłada projekt uchwały budżetowej organowi stanowiącemu (art. 238 ust. 1 FinPubU). Projekt ten jest podstawą gospodarki finansowej do czasu podjęcia uchwały budżetowej, jednak nie później niż do 31 stycznia roku budżetowego (art. 240 ust. 1 FinPubU). Jeśli organ stanowiący nie podejmie uchwały budżetowej w terminie do

31 stycznia roku budżetowego, wówczas przedłożony projekt uchwały budżetowej stanowi podstawę gospodarki finansowej do dnia ustalenia budżetu przez RIO (art. 240 ust. 3 FinPubU). Po przedłożeniu projektu uchwały budżetowej organowi stanowiącemu zarząd JST przekazuje podległym SJB informacje o kwotach dochodów i wydatków budżetowych przyjętych w projekcie uchwały budżetowej niezbędne do opracowania projektów ich planów finansowych. Ma obowiązek to uczynić w terminie 7 dni od dnia przekazania projektu uchwały budżetowej organowi stanowiącemu (art. 248 ust. 1 FinPubU). Informacje o kwotach dochodów i wydatków budżetowych przyjętych w projekcie uchwały budżetowej są przekazywane w szczególowości, która wynika z postanowień FinPubU, czyli planowane kwoty dochodów bieżących i dochodów majątkowych w szczególowości działów klasyfikacji budżetowej oraz według ich źródeł, a planowane kwoty wydatków bieżących i wydatków majątkowych – w układzie działów i rozdziałów klasyfikacji budżetowej, przy czym planowane kwoty wydatków bieżących dodatkowo w podziale wyszczególnionym w art. 236 ust. 3 FinPubU. Jeśli organ stanowiący JST ustalił większą szczególowość planu dochodów i wydatków budżetu w uchwale w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej, wówczas organ wykonawczy przekazuje podległym SJB informacje o kwotach dochodów i wydatków budżetowych przyjętych w projekcie uchwały budżetowej w szczególowości planu dochodów i wydatków budżetu określonej przez organ stanowiący w uchwale w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej. Samorządowe jednostki budżetowe mają obowiązek opracować projekty swoich planów finansowych na podstawie informacji otrzymanych od zarządu JST, przy czym projekty te powinny być opracowane w szczególowości określonej w KlasBudżR: w zakresie dochodów – dział, rozdział, paragraf, a w zakresie wydatków w szczególowości – dział, rozdział, paragraf albo dział, rozdział, grupa paragrafów.

Zarząd JST dokonuje wyboru poziomu szczególowości projektów planów finansowych podległych SJB, z tym że szczególowość ta nie może być mniejsza niż szczególowość planu wydatków budżetu JST, a więc w istocie nie mniejsza niż szczególowość określona przez organ stanowiący JST w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej. Opracowane projekty planów finansowych powinny być zgodne w zakresie kwot dochodów i wydatków ujętych w tych planach z projektem uchwały budżetowej. Kierownicy tych jednostek, zatwierdzając opracowane projekty planów finansowych, są odpowiedzialni za zapewnienie zgodności tych kwot. W terminie 30 dni od dnia otrzymania informacji o kwotach dochodów i wydatków budżetowych przyjętych w projekcie uchwały budżetowej, nie później jednak niż do 22 grudnia roku poprzedzającego rok budżetowy, przekazują organowi wykonawczemu zatwierdzone projekty planów finansowych (art. 248 ust. 2 FinPubU). Po otrzymaniu tych projektów zarządy JST weryfikują je pod względem zgodności z projektem uchwały budżetowej. W przypadku stwierdzenia różnic wprowadzają w nich odpowiednie zmiany, informując o ich dokonaniu kierowników SJB, w terminie 7 dni od dnia otrzymania projektu planu finansowego, nie później jednak niż do 27 grudnia roku poprzedzającego rok budżetowy. Projekty planów finansowych SJB, w przypadku gdy zachowana została zgodność z projektem uchwały budżetowej, zatwierdzone przez kierownika SJB oraz zweryfikowane przez zarząd JST, stanowią podstawę gospodarki finansowej SJB w okresie od 1 stycznia roku budżetowego do dnia opracowania planu finansowego na podstawie informacji o kwotach dochodów i wydatków wynikających z uchwały budżetowej.

Projekty planów finansowych dochodów gromadzonych na wydzielonym rachunku przez SJB prowadzące działalność określoną w PrOśw i wydatków nimi finansowanych są przekazywane przez kierownika SJB zarządowi JST w terminie 30 dni od dnia otrzymania informacji o kwotach dochodów i wydatków budżetowych przyjętych w projekcie uchwały budżetowej, nie później jednak niż do 22 grudnia roku poprzedzającego rok budżetowy (§ 5 ust. 3 w zw. z § 9 ust. 1 GospFinR).

5. Wielkości określone w uchwale budżetowej a plan finansowy samorządowej jednostki budżetowej

Po podjęciu przez organ stanowiący uchwały budżetowej, w terminie 21 dni od dnia jej podjęcia, zarząd JST przekazuje podległym SJB informacje o ostatecznych kwotach dochodów i wydatków tych jednostek przyjętych w uchwale budżetowej (art. 249 ust. 1 pkt 1 FinPubU). Kierownicy SJB mają obowiązek sporządzić plany finansowe swoich jednostek w terminie nie dłuższym niż 14 dni od dnia otrzymania informacji od organu wykonawczego (§ 8 ust. 5 GospFinR). Sporządzenie planów finansowych następuje w drodze dostosowania zatwierdzonych przez kierowników SJB oraz zweryfikowanych przez zarząd JST projektów planów finansowych tych jednostek do ostatecznych kwot dochodów i wydatków tych jednostek przyjętych w uchwale budżetowej. Plany finansowe SJB powinny być sporządzone w tej samej szczegółowości co projekty tych planów. Jeśli organ wykonawczy dokonał wyboru pełnej szczegółowości projektów planów dochodów i wydatków SJB lub szczegółowość ta wynika ze szczegółowości określonej przez organ stanowiący JST w uchwale w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej, to plany finansowe SJB powinny być sporządzone w pełnej szczegółowości określonej w przepisach KlasBudżR, czyli w zakresie dochodów oraz w zakresie wydatków – dział, rozdział, paragraf.

Przepisy prawa powszechnie obowiązującego nie regulują zarówno sposobu, jak i trybu sporządzania planów finansowych dochodów gromadzonych na wydzielonym rachunku bankowym przez SJB prowadzące działalność określoną w PrOśw i wydatków nimi finansowanych. Rozstrzygnięcie w tych kwestiach zostało powierzone organowi stanowiącemu JST. Skoro plany dochodów gromadzonych na wydzielonym rachunku bankowym przez SJB prowadzące działalność określoną w PrOśw i wydatków nimi finansowanych, ujęte w załączniku do uchwały budżetowej, stanowią podstawę gospodarki finansowej, to kwoty dochodów i wydatków nimi finansowanych ujęte w planie finansowym tych dochodów i wydatków powinny być zgodne z planami kwot dochodów i wydatków nimi finansowanych, zamieszczonymi w załączniku do uchwały budżetowej. Szczegółowość tych kwot w planie finansowym powinna wynikać z odrębnej uchwały organu stanowiącego, tj. uchwały podjętej na podstawie art. 223 ust. 2 FinPubU.

6. Wielkości określone w uchwale budżetowej zmienionej w trakcie roku budżetowego a plan finansowy samorządowej jednostki budżetowej

W toku wykonywania budżetu organ stanowiący może dokonywać zmian uchwały budżetowej, w tym dotyczących różnego rodzaju zmian w planie dochodów i wydatków budżetu JST, na podstawie projektu uchwały o zmianie uchwały budżetowej sporządzonego z inicjatywy organu wykonawczego.

Poza tym zarząd posiada kompetencje wynikające bezpośrednio z mocy prawa do dokonywania w trakcie roku budżetowego zmian w planie dochodów i wydatków budżetu JST polegających na zmianach planu (art. 257 FinPubU):

- 1) dochodów i wydatków związanych ze zmianą kwot lub uzyskaniem dotacji przekazywanych z budżetu państwa, z budżetów innych JST oraz innych JSFP,
- 2) dochodów JST wynikających ze zmian kwot subwencji w wyniku podziału rezerw subwencji ogólnej,
- 3) wydatków JST w ramach działu w zakresie wydatków bieżących, z wyjątkiem zmian planu wydatków na uposażenia i wynagrodzenia ze stosunku pracy, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej,
- 4) dochodów i wydatków JST związanych ze zwrotem dotacji otrzymanych z budżetu państwa lub innych JST.

Zarząd województwa może być upoważniony przez sejmik województwa do dokonywania przeniesień w planie wydatków między działami wynikających z rozstrzygniętych konkursów, o których mowa w art. 38 ust. 1 pkt 1 ustawy o zasadach realizacji programów, w zakresie zadań związanych z realizacją regionalnych programów operacyjnych, dla których zarząd województwa jest instytucją zarządzającą (art. 258 ust. 3 FinPubU).

W sytuacji szczególnej, tj. wynikającej z stanu klęski żywiołowej, stanu epidemii lub stanu zagrożenia epidemicznego, na obszarze objętym którymkolwiek z tych stanów, organ wykonawczy JST jest uprawniony z mocy prawa do dokonywania w trakcie roku budżetowego (art. 257a FinPubU):

- 1) zmian w planie dochodów i wydatków budżetu JST, w tym do dokonywania przeniesień wydatków między działami klasyfikacji budżetowej,
- 2) zmian w planie wydatków budżetu JST oraz w WPF związanych z wprowadzeniem nowych inwestycji lub zakupów inwestycyjnych przez jednostkę, o ile zmiana ta nie pogorszy wyniku budżetu tej jednostki.

Niezależnie od tego organ wykonawczy może być upoważniony w uchwale budżetowej m.in. do (art. 258 FinPubU):

- 1) dokonywania innych zmian w planie wydatków niż wynikające bezpośrednio z mocy prawa, z wyłączeniem przeniesień wydatków między działami;
- 2) przekazania niektórych uprawnień do dokonywania przeniesień planowanych wydatków innym jednostkom organizacyjnym JST;

- 3) dokonywania zmian w planie dochodów i wydatków związanych ze:
 - a) zmianą kwot lub uzyskaniem płatności przekazywanych z budżetu środków europejskich, o ile zmiany te nie pogorszą wyniku budżetu,
 - b) zmianami w realizacji przedsięwzięcia finansowanego z udziałem środków europejskich albo środków, o których mowa w art. 5 ust. pkt 3 FinPubU, o ile zmiany te nie pogorszą wyniku budżetu;
 - c) zwrotem płatności otrzymanych z budżetu środków europejskich.

W celu realizacji zadań związanych z pomocą obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa organ stanowiący JST może upoważnić wójta (burmistrza, prezydenta miasta), zarząd powiatu lub zarząd województwa do:

- 1) dokonania zmian w planie dochodów i wydatków budżetu JST, w tym dokonywania przeniesień wydatków między działami klasyfikacji budżetowej,
- 2) dokonywania zmian w planie wydatków budżetu JST oraz w WPF związanych z wprowadzeniem nowych inwestycji lub zakupów inwestycyjnych przez jednostkę, o ile zmiana ta nie pogorszy wyniku budżetu tej jednostki.

Zarząd JST ma obowiązek zawiadomić SJB o dokonanych zmianach planów dochodów i wydatków wprowadzanych w toku wykonywania budżetu, zarówno przez organ stanowiący, jak i wykonawczy JST. Zawiadomienia te stanowią podstawę dokonania zmian w planach finansowych SJB (§ 12 GospFinR).

Jeśli chodzi o dokonywanie zmian w planach finansowych dochodów gromadzonych na wydzielonym rachunku bankowym przez SJB prowadzące działalność określoną w PrOśw i wydatków nimi finansowanych oraz zatwierdzenie zmian w tych planach, to następuje ono zgodnie z uchwałą organu stanowiącego JST podjętą na podstawie art. 223 ust. 2 FinPubU.

W trakcie roku budżetowego może dojść także do utworzenia planów dochodów, o których mowa w art. 223 FinPubU, i wydatków z nich finansowanych. Wówczas plany te są ujmowane w uchwale budżetowej na najbliższej sesji organu stanowiącego JST, nie później jednak niż w ciągu 3 miesięcy od dnia ich utworzenia (§ 9 ust. 3 GospFinR). W tym przypadku przepisy prawa powszechnie obowiązującego nie regulują sposobu, jak i trybu sporządzania przez SJB prowadzące działalność określoną w PrOśw planu finansowego ww. dochodów i wydatków, dokonywania zmian w tym planie oraz ich zatwierdzania. Zagadnienia te powinny być uregulowane w uchwale organu stanowiącego JST podjętej na podstawie art. 223 ust. 2 FinPubU w sposób podobny do rozstrzygnięć dotyczących sporządzania przez SJB prowadzące działalność określoną w PrOśw planu finansowego dochodów, o których mowa w art. 223 FinPubU, i wydatków nimi finansowanych, dokonywania zmian w tym planie oraz ich zatwierdzania, na podstawie planów tych dochodów i wydatków, ujętych w uchwale budżetowej.

7. Wyjątek od zasady kształtowania planu finansowego samorządowych jednostek budżetowych przez uchwałę budżetową jednostki samorządu terytorialnego

Organ wykonawczy JST może być upoważniony w uchwale budżetowej do przekazania niektórych uprawnień do dokonywania przeniesień planowanych wydatków innym jednostkom organizacyjnym JST. W praktyce oznacza to, że organ stanowiący może upoważnić zarząd JST do przekazania podległym SJB niektórych uprawnień do dokonywania przeniesień planowanych wydatków, które organ wykonawczy posiada z mocy prawa lub uprzednio uzyskał od organu stanowiącego. Do kompetencji organu wykonawczego do dokonywania przeniesień planowanych wydatków, których część może on przekazać podległym SJB na podstawie upoważnienia zawartego w uchwale budżetowej, należy:

- 1) uprawnienie wynikające z mocy prawa, tj. do dokonywania zmian planu wydatków JST w ramach działu w zakresie wydatków bieżących, z wyjątkiem zmian planu wydatków na wyposażenia i wynagrodzenia ze stosunku pracy, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej; lub
- 2) uprawnienie uzyskane na podstawie uprzedniej decyzji organu stanowiącego określonej w uchwale budżetowej, tj. do dokonywania zmian w planie wydatków różniących się od zmian dokonywanych na podstawie uprawnienia wynikającego z mocy prawa, z wyłączeniem przeniesień wydatków między działami.

Kierownicy SJB mogą dokonywać przeniesień wydatków w granicach upoważnień przyznanych przez zarząd JST w drodze wprowadzenia odpowiednich zmian w planach finansowych. W terminie 7 dni od dnia dokonania zmiany w planach finansowych kierownicy SJB są zobowiązani poinformować zarząd JST o dokonanych przeniesieniach.

Kierownicy SJB poprzez dokonywane przez nich zmiany w planach finansowych tych jednostek mogą kształtować kwoty planowanych wydatków budżetowych. Na zakres dokonywanych przez nich zmian kwot planowanych wydatków budżetowych będzie mieć wpływ w dużej mierze zarówno przyjęta w uchwale budżetowej szczegółowość planu wydatków budżetu JST, która może wynikać z postanowień FinPubU lub z uchwały organu stanowiącego w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej, jak i rodzaj uprawnień do dokonywania przeniesień planowanych wydatków przekazanych przez zarząd JST podległym SJB. W przypadku przyjęcia w uchwale organu stanowiącego w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej szczególności zakresie wydatków – dział, rozdział, paragraf i jednocześnie przekazania przez organ wykonawczy części jego uprawnień do dokonywania zmian w planie wydatków zarówno wynikających z mocy prawa, jak i uzyskanych na podstawie decyzji organu stanowiącego, kierownicy SJB mogą kształtować kwoty planowanych wydatków ujętych w danych rozdziałach i paragrafach klasyfikacji budżetowej w ramach danego działu w zakresie wydatków bieżących oraz majątkowych. Należy zaznaczyć, że zarząd JST ma możliwość swobodnego kształtowania zakresu uprawnień kierowników podległych SJB do dokonywania zmian kwot planowanych wydatków budżetowych. W zakresie posiadanych przez siebie kompetencji do dokonywania zmian w planie wydatków może bowiem każdorazowo ustalić inny rodzaj uprawnień, który przekaże kierownikom tych jednostek.

8. Wielkości określone w projekcie uchwały budżetowej a projekt planu finansowego samorządowej zakładu budżetowego

Po przedłożeniu projektu uchwały budżetowej organowi stanowiącemu zarząd JST przekazuje podległym SZB informacje niezbędne do opracowania projektów ich planów finansowych. Będą to informacje o kwotach przychodów i kosztów SZB przyjętych w projekcie uchwały budżetowej w szczególności określonej przez organ stanowiący JST w uchwale w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej niezbędne do opracowania projektów ich planów finansowych, jeśli organ stanowiący JST w tej uchwale ustali szczególność planu przychodów i kosztów SZB przyjętą w projekcie uchwały budżetowej, a także dane dotyczące wysokości dotacji i wpłat do budżetu. Ma obowiązek to uczynić w terminie 7 dni od dnia przekazania projektu uchwały budżetowej organowi stanowiącemu (§ 36 ust. 1 GospFinR).

Opracowane projekty rocznych planów finansowych, obejmujące przychody, w tym dotacje z budżetu JST, koszty i inne obciążenia, stan środków obrotowych, stan należności i zobowiązań na początek i koniec okresu oraz rozliczenia z budżetem JST, powinny być zgodne w zakresie kwot przychodów i kosztów oraz dotacji i wpłat do budżetu z projektem uchwały budżetowej. Kierownicy tych zakładów, zatwierdzając opracowane projekty planów finansowych, są odpowiedzialni za zapewnienie zgodności tych kwot. Przy opracowywaniu projektu planu finansowego kierownik SZB powinien wziąć pod uwagę, że planowany stan środków obrotowych działalności SZB na koniec roku jest limitowany i nie może przekraczać 1/6 rocznych planowanych na rok następny kosztów wynagrodzeń i pochodnych od wynagrodzeń.

Projekty planów finansowych SZB są sporządzane w szczególności: dział, rozdział i paragraf. Samorządowy zakład budżetowy stosuje w planowaniu dla poszczególnych rodzajów przychodów i kosztów podziałki określone w przepisach KlasBudżR. W terminie 30 dni od dnia otrzymania informacji o kwotach przychodów i kosztów przyjętych w projekcie uchwały budżetowej, nie później jednak niż do 22 grudnia roku poprzedzającego rok budżetowy, kierownicy SZB przekazują organowi wykonawczemu zatwierdzone projekty planów finansowych. Po otrzymaniu tych projektów zarządy JST weryfikują je pod względem ich zgodności z projektem uchwały budżetowej. W przypadku stwierdzenia różnic wprowadzają w nich odpowiednie zmiany, informując o ich dokonaniu kierowników SZB, w terminie 7 dni od dnia otrzymania projektu planu finansowego, nie później jednak niż do 27 grudnia roku poprzedzającego rok budżetowy (§ 6 ust. 2 w zw. z § 36 ust. 3 GospFinR). Projekty planów finansowych SZB, w przypadku gdy zachowana została zgodność z projektem uchwały budżetowej, zatwierdzone przez kierownika SZB oraz zweryfikowane przez zarząd JST, stanowią podstawę gospodarki finansowej SZB w okresie od 1 stycznia roku budżetowego do dnia uchwalenia uchwały budżetowej (§ 7 GospFinR).

9. Wielkości określone w uchwale budżetowej a plan finansowy samorządowego zakładu budżetowego

Po podjęciu przez organ stanowiący uchwały budżetowej, w terminie 21 dni od dnia jej podjęcia, zarząd JST przekazuje podległym SZB informacje o ostatecznych kwotach przychodów i kosztów zakładu oraz wysokości dotacji i wpłat do budżetu. Kierownicy SZB mają obowiązek sporządzić plany finansowe swoich zakładów w terminie nie dłuższym niż 14 dni od dnia otrzymania informacji od organu wykonawczego. Sporządzenie planów finansowych następuje w drodze dostosowania zatwierdzonych przez kierowników SZB oraz zweryfikowanych przez zarząd JST projektów planów finansowych tych zakładów do ostatecznych kwot przychodów i kosztów zakładu oraz wysokości dotacji i wpłat do budżetu przyjętych w uchwale budżetowej. Plany finansowe SZB powinny być sporządzone w tej samej szczegółowości co projekty tych planów, tj. w szczególności: dział, rozdział i paragraf.

10. Wielkości określone w uchwale budżetowej zmienionej w trakcie roku budżetowego a plan finansowy samorządowego zakładu budżetowego

W toku wykonywania budżetu organ stanowiący może dokonywać zmiany uchwały budżetowej, w tym w zakresie zmian w planie dochodów i wydatków budżetu JST dotyczących kwot wpłat do budżetu nadwyżki środków obrotowych wpłacanych do budżetu przez SZB oraz kwot dotacji otrzymywanych z budżetu JST przez SZB, a także w zakresie planów przychodów i kosztów SZB, na podstawie projektu uchwały o zmianie uchwały budżetowej sporządzonego z inicjatywy zarządu. Na podstawie zmiany uchwały budżetowej kierownik SZB dokonuje odpowiedniej zmiany w planie finansowym zakładu. Jednak nie wszystkie zmiany w planie finansowym SZB wymagają uprzedniego wprowadzenia zmian w uchwale budżetowej JST. Kierownik SZB został bowiem upoważniony z mocy prawa do dokonywania w ciągu roku zmian w planie finansowym zakładu w przypadku realizowania wyższych od planowanych przychodów i kosztów, jednak z istotnym zastrzeżeniem, że zmiany te nie spowodują zmniejszenia wpłat do budżetu JST ani zwiększenia dotacji z tego budżetu (art. 15 ust. 8 FinPubU). W powyższych okolicznościach kierownik SZB może samodzielnie przede wszystkim zwiększyć kwoty przychodów i kosztów w planie finansowym zakładu.

Poza tym przepisy prawa powszechnie obowiązującego zwalniają kierownika SZB z obowiązku dokonywania zmian planu finansowego zakładu w następujących przypadkach:

- 1) realizowania przez SZB niższych od zaplanowanych przychodów i odpowiednio niższych kosztów,
- 2) realizowania planu kosztów polegającego na przeniesieniach pomiędzy paragrafami, przy uwzględnieniu ograniczeń określonych prawem.

[Przejdź do księgarni →](#)

ksiegarnia.beck.pl